

Bruk setebelte i traktor

1. juli 2020 ble det innført et generelt påbud om å bruke setebelte i traktor. Dette påbudet er et tiltak som kan bidra til å redde liv og hindre alvorlige ulykker.

“ Mange alvorlige ulykker og dødsulykker kunne vært unngått hvis føreren hadde brukt setebelte. En typisk ulykke skjer ved at føreren blir kastet ut av traktorhytta og får traktoren over seg. Med setebelte ville føreren blitt mørbanket, men sannsynligvis reddet livet. Her trengs det en holdningsendring - Trude Vollheim, direktør i Arbeidstilsynet

Bruk av setebelte i traktor skal bidra til at den enkelte bonde er tryggere på jobb. I situasjoner med velt, påkjøring og steiling vil setebelte kunne ha stor betydning for sikkerheten; det kan til syvende og sist utgjøre forskjellen på liv og død.

Det er ikke bare traktorkjørerene selv som rammes etter en ulykke. På en gård henger hjem, familie og arbeid tett sammen. Hvis en bonde blir ufør eller dør, blir bondens ansvar videreført til familien og de nærmeste.

Bonden er viktig for familie, venner og lokalsamfunn. Fordi jordbruksnæringa trenger bonden; og fordi Norge trenger jordbruksnæringa.

Bruk setebeltet når du kjører traktor!

Ulykkesstatistikk og resultater fra undersøkelse

Jordbruksnæringa er en av de næringene med flest dødsulykker i Norge i forhold til antall sysselsatte. Arbeidstilsynets egen gjennomgang viser at traktorulykker står for ca. halvparten av alle dødsulykkene i landbruket.

Statens vegvesen gjennomførte i 2015 en undersøkelse som viser at manglende bruk av sikkerhetsbelte har vært medvirkende til skadeomfanget i nesten 1/4 av dødsulykkene med traktor.

40 prosent av bøndene oppgir at de aldri bruker setebelte i traktor når de kjører utenfor offentlig vei. Kun 17 prosent oppgir at de alltid bruker setebelte. Dette viser en spørreundersøkelse som er utført blant 1000 bønder høsten 2019. Undersøkelsen er gjennomført av Sentio Research for Arbeidstilsynet.

Bøndene oppgir at de vanligste årsakene til at de ikke bruker belte, er at det ikke anses som nødvendig, at det er dårlig vane og at det er snakk om korte avstander.

I undersøkelsen oppga 25 bønder at de hadde veltet med traktor i løpet av de siste fem årene. 44 bønder svarte at de hadde opplevd å nesten velte.

Spørsmål og svar om regelverket

Traktor skal være utstyrt med setebelte og typegodkjent førervern som beskytter føreren ved velt og steiling. Setebelte skal brukes under kjøring.

Unntak fra regelverket: Påbudet om bruk av setebelte gjelder likevel ikke under kjøring i lav hastighet der vedkommende med korte mellomrom må forlate sin plass, når bruken av setebeltet i seg selv medfører en økt risiko for skade, eller når det ellers er åpenbart unødvendig.

Her finner du [lenke til bestemmelsen i forskriften om utførelse av arbeid](#)

Hva skjer hvis jeg ikke bruker setebelte?

Arbeidstilsynet vil fatte vedtak om **pålegg** dersom det på tilsyn avdekkes at setebelte ikke benyttes eller at det ikke er etablert rutiner for bruk av setebelte.

Arbeidstilsynet kan også ilegge virksomheten et **overtredelsesgebyr** eller anmelde forholdet dersom det er alvorlige brudd. Anmeldelse vil først og fremst være aktuelt knyttet til ulykker hvor det er personskade og det kommer fram at setebelte ikke er benyttet.

Er det alltid påbud om setebelte, uansett arbeidsoppgaver?

Det er unntak fra kravet i tilfeller hvor bruk av belte vanskeliggjør arbeidet, f.eks. når føreren hyppig må gå ut og inn av traktoren. Tilsvarende er det ikke et krav, dersom bruk av belte vil føre til økt risiko for skade, f.eks. ved kjøring på islagt vann.

Gjelder påbudet eldre traktorer?

Ja, det gjelder alle traktorer som brukes i virksomheten/driften.

Arbeidsgiver har et ansvar for å bruke arbeidsutstyr som til enhver tid er i samsvar med forskriftene våre. Krav om montering og bruk av setebelte vil derfor gjelde uavhengig av når traktoren ble produsert. Det avgjørende er om traktoren blir brukt i virksomhetsøyemed. Kravet gjelder også for bønder som ikke har ansatte.

Gjelder påbudet ATV, snøskutere og traktorer uten hytte?

Kravet om bruk av setebelte gjelder for traktorer som er produsert med førervern og feste for setebelte. Det er regelverk fastsatt i EU-forordninger som avgjør om traktorer skal produseres med førervern og setebelte.

De fleste ATV har ikke noe krav om førervern og omfattes dermed ikke av kravet om montering og bruk av belte.

Bruk av setebelte vil kun ha en effekt dersom traktoren har førervern. Konstruksjonskrav i EU-forordninger sikrer at traktorer produseres med førervern.

For eldre traktorer som er produsert før disse kravene trådte i kraft er det egne regler for ettermontering av veltebøyler i produsentforskriften kapittel 3.

Gjelder påbudet ved sakte kjøring?

Ja, såfremt det ikke omfattes av unntakene.

Hva hvis traktoren ikke har montert oppsett for setebelte?

Setebelte må ettermonteres.

De fleste traktorer som brukes i dag er produsert med festeanordning for setebelte. Eldre traktorer som ikke er produsert med setebelte og som skal brukes i virksomheten, må få dette ettermontert som følge av det nye kravet som trådte i kraft 1. juli.

Hva vil det koste å ettermontere et setebelte?

Arbeidstilsynet har vært i kontakt med flere leverandører og kostnaden ligger på ca. 2000 kr.

Gjelder regelverket for selvstendig næringsdrivende i landbruket?

Bestemmelsen om bruk av setebelte vil også gjelde for deg som selvstendig næringsdrivende i landbruket. Det er riktig at arbeidsmiljøloven gjelder for virksomheter med ansatte. Men kravet om bruk av setebelte står i forskrift om utførelse av arbeid § 19-4, og deler av denne forskriften gjelder også for familiebruk og virksomheter i landbruket som ikke har ansatte. Derfor gjelder kravet om å bruke setebelte også for selvstendig næringsdrivende i landbruket.

Om kampanjen

Kommunikasjonskampanjen «Det skjedde her» har som mål å få flere bønder til å bruke setebelte når de kjører traktor i tråd med forskriftsendringen som kom 1. juli i år. Kampanjen er utarbeidet i samarbeid med en referansegruppe med aktører fra organisasjonene i landbruket; Bondelaget, NHO Mat og drikke, Norsk bonde og småbrukarlag, Norges bygdeungdomslag, Norske landbrukstjenester, KSL Matmerk, Gartnerforbundet, Fellesforbundet, Norsk landbruksrådgivning.

Ønsker du å bidra til å få ut dette viktige budskapet?

[Last ned kampanjemateriell](#)

[Legg til ramme på profilbildet ditt på Facebook](#)

Det skjedde her - Ailins historie

Det skjedde her - Ann Kristins historie

Jogeir kunne blitt ein del av sin eigen statistikk

– Den einaste plassen du er heilt trygg i ein traktor, er i førarsetet. Der er setebeltet di beste livsforsikring, seier Jogeir Agjeld – maskineksperter som sjølv vart redda av beltet heime i Olden.

[Les videre](#)

– Setebeltet reddet livet mitt

En teknisk feil låste styringen på traktoren. Sekunder etter var den totalvrak. – Hadde jeg ikke brukt setebeltet, hadde to gutter mistet mammaen sin den dagen, sier bonde og maskinfører Ailin Skårland.

[Les videre](#)

– Beltet ville reddet mannen min

– Hadde Wiggo brukt setebeltet i traktoren, hadde han vært med oss i dag, sier melkebonden Ann Kristin Mortensen i Målselv. Nå fronter hun en bred nasjonal kampanje for bruk av setebelte i traktor.

[Les videre](#)

Nyhet: Påbud om bruk av setebelte i traktor

Fra 1. juli 2020 blir det et generelt påbud om å bruke setebelte i traktor. – Vi er svært fornøyde med å ha fått inn påbudet om bruk av setebelte i traktor, i regelverket. Dette er et enkelt og konkret tiltak som vil bidra til å redde liv, sier...

[Les videre](#)

Satsningsområde: Jordbruk og skogbruk

[Les videre](#)

Kontakter i Arbeidstilsynet:

Camilla Skaget Hansen

Kommunikasjonsrådgiver

[907 33 655](tel:90733655)

camilla.skaget.hansen@arbeidstilsynet.no

Heidi Synnøve Blekkan

Nasjonal koordinator - jordbruk og skogbruk

[992 39 428](tel:99239428)

heidi.blekkan@arbeidstilsynet.no

Gro Olsvold

Seksjonsleder

[452 57 250](tel:45257250)

gro.olsvold@arbeidstilsynet.no